

det er i mine Tanker at hyde Noget, som i Virkeligheden ikke vil fyldestgjøre Nogen, ganske affet fra det meget Tvivlsomme i, hvem der til den Tid kan være Indenrigsminister, eller hvilke Anskuelser der overhoved til den Tid ville gjøre sig gjældende i Indenrigsministeriet. Jeg tror derfor paa Forhaand at kunne sige, at en saadan Henvisning til Afgjorelse ved et indenrigsministerielt Ekjøn ikke vil tilfredsstillende nogen af de Parter, som nærmest betragte sig som interesserede i Spørgsmaalet. Man vil fra den ene Side frygte for, at dette indenrigsministerielle Ekjøn vil betyde det Samme, som at Retten fortabes, og man vil fra den anden Side frygte for, at det indenrigsministerielle Ekjøn vil være det Samme, som at hele Indskrænkningen gaar tabt. Det er fuldkommen rigtigt, hvad den ærede Ordfører udtalte, at de Forhold, som her komme til at foreligge, maa bedømmes efter et Ekjøn; men det forekommer mig at være en noget dristig Slutning, at det, fordi Afgjorelsen bliver en Ekjønssag, derfor skal være en indenrigsministeriel Ekjønssag; thi jeg gad dog nok vide, om der ikke er mangfoldige Tilfælde, hvor Domstolene maa støtte deres Afgjorelse netop paa Sagkyndiges Ekjøn. Jeg kan ikke se rettere, end at Indenrigsministeren, dersom Hiertallets Forslag bliver vedtaget, dog ikke vil kunne dømme efter sit eget personlige Ekjøn, men at han alligevel maa være henvist til at søge andre Sagkyndiges Ekjøn derom, og saa vil jeg dog spørge, om ikke Domstolenes Afgjorelse i Henhold til et foreliggende Ekjøn vil være lige saa let at træffe som Indenrigsministerens og en hel Del mere betryggende for begge Parter. Hovedforskjellen mellem det af Hiertallet og det af Indenrigsministeren stillede Forslag er i mine Tanker den, at Indenrigsministeren ikke byder et vilkaarligt Ekjøn til Bederlag for en Ret, men at derimod Hiertallet gjør dette, og paa den anden Side, at Indenrigsministeren ikke har opfattet Grundtanken i Loven af 19de Februar 1861 saaledes, som den i alt Fald ikke kan læses ud af selve Loven, nemlig saaledes, at Salgstilbud skulde forelægges Godssets samtlige Fæstere, for at Retten skulde kunne benyttes. Jeg skal udtale, at jeg for mit

Bedkommende, forsaavidt det af os stillede Endringsforslag ikke skulde blive vedtaget, agter at stemme for Indenrigsministerens Forslag, men at jeg i alt Fald, selv om Indenrigsministerens Forslag skulde blive forkastet, ubetinget stemmer imod Hiertallets Forslag. Den ærede Ordfører betonede stærkt, at efter Hiertallets Forslag skulde Salgstilbudet være gjort samtlige Godsets Fæstere. Dersom den ærede Ordfører ikke havde betonet dette saa stærkt, vilde jeg maasse ikke have opholdt mig videre ved Udtrykket i Endringsforslaget, hvor der jo staar, at Eieren skal godtgjøre at have gjort samtlige Godsets Fæstere billige og antagelige Salgstilbud. Samtlige Godsets Fæstere ere selvfølgelig ikke alene Gaardsfæstere, men ogsaa Fæstere af Doelstæder og Huse; efter den Betoning, som den ærede Ordfører gav dette Udtryk, maatte man i alt Fald antage, at dette var Meningen. Dersom det utvivlsomt kun skulde angaa Gaardmændene, saa havde det dog maasse været rettere at have sagt „Gaardsfæstere“ i Stedet for „Fæstere“; men selv om der havde staaet „Gaardsfæstere“, saa vilde alligevel dette stærkt betonedede „samtlige“ ikke passe, thi jeg kan dog ikke antage, at den ærede Ordfører vilde gaa saa vidt at forlange, at Salgstilbudet ogsaa skulde forelægges for den Tiendedel af Gaardsfæstere, hvis Fæstestæder ville blive inddragne ved Benyttelsen af Retten. Jeg tror saaledes, at dersom der fra Redaktionens Side skal reises nogen Indvending mod Forslagene, saa kan Hiertallets Endringsforslag paa ingen Maade bestaa en streng Kritik. Det er imidlertid den ærede Ordfører, som selv har ført mig ind paa den Kritik af Endringsforslaget ved den særlige Vægt og Betoning, som han gav Udtrykket „samtlige Fæstere“. — Der er endnu en Indvending, som jeg ikke kan unblade at gjøre mod det af Hiertallet stillede Forslag, og særlig, efter at jeg har hørt den ærede Ordførers Forklaring deraf, nemlig den, at Hiertallet fordrer, at disse Salgstilbud skulde være baade billige og antagelige. Dette er unegtelig saa hvøvende Udtryk, som nogen vilkaarlig Ekjønsmænd vil kunne ønske sig dem for i alle Tilfælde at kunne redde sig i Land med sit Ekjøn. I Stedet for at holde sig til, at